

ТИМЧАСОВА СЛІДЧА КОМІСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

з питань розслідування можливих фактів порушення
законодавства України при формуванні та реалізації
цінової і тарифної політики у сферах енергетики
та комунальних послуг

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Прем'єр-міністру України
ШМИГАЛЮ Д.А

*Щодо надання інформації та матеріалів
Тимчасовій слідчій комісії (стосовно економічної
обґрунтованості ціни на електричну енергію
для побутових споживачів у 2023-2024 роках)*

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Постановою Верховної Ради України від 30.10.2024 № 4044-IX утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України при формуванні та реалізації цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — Комісія).

Відповідно до статті 12 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» у порядку, визначеному законом, отримувати необхідну для своєї діяльності інформацію, документи, матеріали та інші відомості, що стосуються предмета розслідування, від органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових, службових осіб, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх керівників.

Рішенням № 1/3 Комісії від 01.11.2024 було уповноважено голову Комісії направляти запити та звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності з питань, що стосуються предмета діяльності Комісії з подальшим інформуванням членів Комісії (*витяг додається*).

Серед основних завдань діяльності Комісії визначені:

- дослідження економічної обґрунтованості цін на електричну енергію для побутових споживачів, що встановлювалися Кабінетом Міністрів України у 2023-2024 роках;
- розслідування можливих фактів порушення законодавства України під час розрахунку цін на електричну енергію для побутових споживачів, що встановлювалися Кабінетом Міністрів України у 2023-2024 роках.

Комісією, відповідно до затвердженого Плану роботи, здійснюється розслідування можливих фактів порушень у процедурі перегляду ціни на електричну енергію для побутових споживачів, при застосуванні методології розрахунку складових ціни, та дотриманні порядку її затвердження Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» функціонування ринку електричної енергії здійснюється на принципах недискримінаційного ціно- та тарифоутворення, що відображає економічно обґрунтовані витрати.

Відповідно до статті 62 Закону України «Про ринок електричної енергії» Кабінет Міністрів України постановою від 5 червня 2019 р. № 483 затвердив «Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії».

В рамках зазначеної постанови постачання електричної енергії здійснюється на визначених Положенням умовах, за державними регульованими цінами.

Кабінетом Міністрів України постановами від 30 травня 2023р. № 544 та від 31 травня 2024 р. № 632 було внесено зміни до зазначеного Положення в частині збільшення фіксованої ціни на електричну енергію для побутових споживачів.

Зокрема фіксована ціна на електроенергію для побутових споживачів з 1 червня 2023 року зросла з 1,68 грн за 1 кВт·год до 2,64 грн за 1 кВт·год. З 1 червня 2024 року фіксована ціна на електроенергію для населення зросла до 4,32 грн/кВт-год.

Пунктом 7 статті 62 Закону «Про ринок електричної енергії» визначено, що умови виконання спеціальних обов'язків мають забезпечувати покриття економічно обґрунтованих витрат учасника ринку на виконання таких обов'язків.

Статтею 5 Закону України «Про ціни і ціноутворення» визначено повноваження Кабінету Міністрів України у сфері ціноутворення, відповідно до яких Кабінет Міністрів України здійснює державне регулювання цін, визначає повноваження органів виконавчої влади щодо формування, встановлення та застосування цін.

Згідно статті 7 зазначеного Закону реалізація державної цінової політики, проведення економічного аналізу рівня та динаміки цін, розроблення та внесення пропозицій щодо формування та реалізації державної цінової політики здійснюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну цінову політику.

Відповідно до вимог пункту 2 статті 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення» державні регульовані ціни повинні бути економічно обґрунтованими, забезпечувати відповідність ціни на товар витратам на його виробництво, продаж та прибуток від його продажу.

Згідно вимог пункту 4 статті 12 цього Закону Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади, державні колегіальні органи та органи місцевого самоврядування під час встановлення державних регульованих цін на товари до складу таких цін обов'язково включають розмір їх інвестиційної складової частини.

Відповідно до пункту 1 статті 15 Закону України «Про ціни і ціноутворення» Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які встановили державні регульовані ціни на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, зобов'язані відшкодувати суб'єктам господарювання різницю між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів.

Відповідно до пункту 2 цієї ж статті Закону установа Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, без визначення джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів не допускається.

Відповідно до Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 02 березня 2015 року № 205 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 13 липня 2022 року № 2076) Підприємства електроенергетики, суб'єктом управління яких є Кабінет Міністрів України, ліцензована діяльність яких регулюється шляхом затвердження структури тарифів на електричну і теплову енергію Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, складають фінансові плани з урахуванням затвердженої цією Комісією структури тарифів на електричну енергію.

Ураховуючи зазначене, керуючись статтями 12, 18 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», просимо надати документи та інформацію з питань, щодо яких проводиться розслідування, за кожним пунктом (у разі відсутності матеріалів/інформації за якимось із пунктів — вказувати обґрунтування їх відсутності чи необов'язковості наявності), а саме:

1. Повідомити, із відповідними обґрунтуваннями, чи відповідають державні регульовані ціни на електричну енергію для побутових споживачів, встановлені Кабінетом Міністрів України у 2023 та 2024 роках в рамках виконання спеціальних обов'язків, їх економічно обґрунтованому рівню.

2. Повідомити, чи здійснювалось Кабінетом Міністрів України та/або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну цінову політику проведення економічного аналізу рівня цін на виробництво електричної енергії, при встановленні державної регульованої ціни в рамках виконання спеціальних обов'язків;

3. Повідомити, чи здійснювалось Кабінетом Міністрів України та/або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну цінову політику проведення економічного аналізу рівня ціни на електричну енергію для побутових споживачів при встановленні державних регульованих цін для потреб побутових споживачів в рамках виконання спеціальних обов'язків;

4. Надати копії матеріалів щодо проведення економічного аналізу рівня цін на виробництво електроенергії при встановленні державної регульованої ціни в рамках виконання спеціальних обов'язків. У разі відсутності таких матеріалів — вказати причину.

5. Надати копії матеріалів щодо проведення економічного аналізу рівня ціни на електричну енергію для побутових споживачів при встановленні державних регульованих цін для потреб побутових споживачів (населення) в рамках виконання спеціальних обов'язків. У разі відсутності таких матеріалів — вказати причину.

6. Повідомити про закладений рівень рентабельності при встановленні Кабінетом Міністрів України державної регульованої ціни на виробництво електроенергії в рамках виконання спеціальних обов'язків та його відповідність належному рівню, визначеному законодавством.

7. Повідомити про розмір включеної інвестиційної складової у виробництві електроенергії, при встановленні Кабінетом Міністрів України державної регульованої ціни на електроенергію для побутових споживачів в рамках виконання спеціальних обов'язків.

8. Надати фактичні структури цін на виробництво електроенергії в порівнянні із прогнозованими цінами, закладеними до структури державних регульованих (фіксованих) цін, затверджених Кабінетом Міністрів України, за періоди, коли Кабінетом Міністрів України застосовувались норми Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо покладання спеціальних обов'язків.

9. Надати структури балансів надходження та розподілу електричної енергії для побутових споживачів, на основі яких обраховувались ціни виробництва електричної енергії для побутових споживачів встановлених Кабінетом Міністрів України у 2023 – 2024 роках, в порівнянні із трьома попередніми періодами зміни цін на електричну енергію для побутових споживачів.

10. Надати інформацію щодо структури економічно обґрунтованих витрат виробництва електроенергії, в тому числі щодо повної собівартості виробництва одиниці продукції (1 кВт-год), з урахуванням зіставлення елементів витрат щодо аналогічних категорій регульованих цін (тарифів), встановлених Регулятором

для інших суб'єктів ринку електричної енергії, за періоди, коли Кабінетом Міністрів України застосовувались норми Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо покладання спеціальних обов'язків.

11. Надати розрахунки річних додаткових доходів від підвищення цін на електричну енергію для побутових споживачів, встановлених Кабінетом Міністрів України у 2023 – 2024 роках, в розрізі суб'єктів господарювання діяльності з виробництва, передачі, розподілу, розподілу малими системами розподілу, постачання електричної енергії, тощо. Надати обґрунтування щодо планового використання таких додаткових доходів.

12. Надати копії аналітичних матеріалів, обґрунтувань та розрахунків, на основі яких Кабінетом Міністрів України було прийнято постанови щодо збільшення фіксованих цін на електричну енергію для побутових споживачів з 1 червня 2023 року (постанова № 544 від 30 травня 2023 року) та з 1 червня 2024 року (постанова № 632 від 31 травня 2024 року).

13. Надати копії затверджених Кабінетом Міністрів України фінансових планів з відповідними пояснювальними записками:

- Акціонерного товариства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»,
- Приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго»,
- Приватного акціонерне товариство «Національна енергетична компанія «Укренерго»

— за всі періоди (роки), коли Кабінетом Міністрів України застосовувались норми Закону України Про ринок електричної енергії» щодо покладання спеціальних обов'язків на ринку електричної енергії.

Просимо надати запитувану інформацію та матеріали в електронному вигляді через СЕВ ОБВ або на електронну пошту kucherenko@rada.gov.ua (в неархівованому вигляді) у строк до 18 листопада 2024 року, у форматі єдиного зведеного листа з відповідями та матеріалами по кожному із пунктів (зі збереженою нумерацією і назвами пунктів).

Додаток: витяг із рішення Комісії № 1/3 від 01.11.2024.

З повагою

Голова Комісії

Олексій Кучеренко

